

Pr Keit Pentus-Rosimannus
Rahandusminister
Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1
10122 TALLINN

30. märts.2021 nr 6.1-1/38

Ettepanek kehtestada Eestis ainult ühe e-arve standardi kasutamine

Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit (ITL) on alates aastast 2019 võtnud kokkuleppel Rahandusministeeriumiga kohustuse hoida Eestis kasutatav e-arve standard aja- ja asjakohane.

Tulenevalt kehtivast raamatupidamise seaduse § 7¹ (masintöödeldava algdokumendi vorming ja esitamise tingimused) lõikest 7 on Eesti lubatud kasutada kahte paralleelset e-arve formaati.

*(7) Kauba võõrandamisel või teenuse osutamisel riigiraamatupidamiskohustuslasele, kohaliku omavalitsuse üksusele, avalik-õiguslikule juriidilisele isikule või raamatupidamiskohustuslasele, kelle üle eelnimetatutel on otseselt või kaudselt valitsev mõju või kes on hankija riigihangete seaduse § 5 tähenduses, esitab raamatupidamiskohustuslane masintöödeldava arve (edaspidi e-arve). **E-arve peab vastama kas käesoleva paragrahvi lõike 10 alusel kehtestatud määruse nõuetele või e-arveldamise Euroopa standardile, mille kohta on avaldatud viide Euroopa Liidu Teatajas.***

Praeguseks hetkeks on turuosalised jõudnud arusaamisele, et kahe paralleelselt toimiva standardi (e-arve formaadi) kasutamine ei ole otstarbekas. Arvestades ka Euroopa Liidu ühtset siseturgu teeme ettepaneku minna Eestis üle e-arveldamise Euroopa standardi kasutamisele.

Järgnevalt esitame oma ettepaneku põhjendused.

1. Miks kahte standardit pole vaja:

Eesti e-arve standardiks (EVS 923:2014) nimetatav on XML süntaks, mille ametlik juhend on kajastatud raamatupidamise seaduse § 7¹ lõike 10 alusel antud määruse

“Masintöödeldava algdokumendi juhendi kehtestamine” lisa pealkirjaga „E-arve juhend“

(kättesaadav: https://www.riigiteataja.ee/aktiivisa/1230/4201/9008/RM_18042019_m19lisa.pdf#).

Eesti e-arve standard on Eesti e-arve entusiastide poolt välja töötatud ja ka Eesti Standardimis- ja Akrediteerimiskeskuses ametlikult registreeritud standard. Küll aga on antud standardi arendus peatunud ja seetõttu ka tulevikku silmas pidades on selle kasutamise jätkusuutlikkus küsitav.

“E-arve juhendis” on toetatud formaadina ka e-arveldamise Euroopa standardit, mille kohta on avaldatud viide Euroopa Liidu Teatajas. Selleks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/55/EL ning e-arve semantiline mudel EN 16931. Eesti e-arveldamise keskkonnas mõistetakse selle all EN 16931 UBL süntaksit, mis on dokumenteeritud CEN/TS 16931-3-2:2020: https://standards.cen.eu/dyn/www/f?p=204:110:0:::FSP_PROJECT:66718&cs=11C6E317DF61446350759AB0B8C0BA78B.

Eestis on loodud juba esimene versioon Eesti ja EL e-arve formaadi omavaheliseks sidumiseks. Kirjeldus on kõikidele huvilistele kättesaadav ITL-i veebis: <https://www.itl.ee/e-arve-kirjeldus/>. Vaatamata selle olemasolule ei leia see ilmselt laia rakendust, kuna see on täiendav vahekiht, mis suurendaks süsteemide keerukust (info terviklikkuse tagamine, risk infokadudeks).

2. Mis oleksid EL standardi kasutamise kasud:

EL-i standard EN 16931 on laialdaselt kasutatav nii EL-i kui ka globaalses mastaabis. Formaadi on olemas tugev tugi ja jätkusuutlik arendus. Formaadi omab täpseid juhendeid implementeerimiseks ning valideerimiseks nii struktuuri kui ka andmete sisu osas.

Masinloetavuse tagamiseks kasutatakse tunnustatud ISO sertifitseeritud koode.

Tulenevalt EN 16931 jätkusuutlikkusest ja toetavast taustsüsteemist näeme, et formaadi kasutusele võtmisel mitte võimalusena, vaid ainsa kehtiva e-arve struktuurina, saame parandada e-arvetega edastatavate andmete kvaliteeti, e-arvete üheselt mõistetavust, liikuda vabama piiriülese infovahetuse suunas ning tagada ka e-arve semantilise mudeli ja süntaksi pidev areng.

Lisaks toetab EN 16931 ainukasutus - läbi paraneva andmekvaliteedi - Eesti püüdeid ettevõtetelt-ettevõttele (B2B) e-arvelduse edendamisel olles ühtne, mõistetav ja laialdast tuge omav andmestruktuur.

EN 16931 on ametlikult toetatud globaalses e-arvete võrgustikus PEPPOL (Pan-European Public Procurement Online). Formaadi kasutamine avab Eesti tarnijatele ja arve saajatele lihtsustatud võimaluse suhelda nii PEPPOL-is olevate kohalike kui ka piiriüleste partneritega.

Lisaks on igale huvilisele saadaval EN 16391 ametlik dokumentatsioon (näitena UBL süntaksi kirjeldus): <https://www.evs.ee/et/cen-ts-16931-3-1-2017>.

Tänane Eesti e-arve standard on olemuselt lihtarve ja kajastatavate andmete mahutamise EN 16931 süntaksisse ei ole takistus. Küll aga näeme võimalust teha täiendav analüüs, et täpsustada, kas Eestil on vaja luua oma CIUS (Core Invoice Usage Specification). Ametlikust definitsioonist lähtudes on CIUS-e tähendus järgmine: arve kasutamise spetsifikatsioon (ingl. CIUS) on spetsifikatsioon, mis pakub müüjale üksikasjalikke juhiseid, selgitusi ja näiteid ning reegleid (ärireegleid), mis on seotud arvel olevate struktureeritud elementide tegeliku rakendamise ja kasutamisega konkreetses

kauplemissituatsioonis. CIUS-i järgi loodud arve peab alati vastama Euroopa e-arve standardile EN 16931.

Ettepanek ülemineku korraldamiseks

ITL pakub omalt poolt välja ettepaneku, kuidas korraldada üleminek EN 16931 ainukasutusele:

1. Muudatus raamatupidamise seaduses - EN16931 kehtestamine ainsa kehtiva e-arve struktuurina.
2. Ülemineku perioodi pikkus vähemalt 2 aastat seaduse muudatuse kehtima hakkamisest.
3. E-arve operaatorite ja teiste teenusepakkujate poolt läbiviidav teenuse tehniline analüüs EN 16931 juurutamiseks nii e-arvete rändluses kui ka majandustarkvarades.
4. Täiendava teemana kaalume pangas presenteeritava e-arve formaadi üle viimist EARVE (põhineb Eesti e-arve XML standardil) formaadilt UBL-il põhinevale e-arvele. Antud teema ja täpsemate tehniliste detailide analüüsimiseks (sh. adresseerimine, sõnumite koostamine, veakoodid jms.) kutsutakse kokku eraldi väiksem tööühik, kuhu kuuluvad pankade esindajad, e-arve operaatorid ja ka majandustarkvarade pakkujad.
5. Tarkvaraarendus, testimine ja piloteerimine.
6. CIUS kasutajalugude koostamine RAM poolt.

Lisame ka standardile EN 16931 ülemineku teekaardi teenusepakkujatele (eelduseks on, et e-arve operaatorid teevad ise need sammud ära):

SAMM	21.Q1	21.Q2	21.Q3	21.Q4	22.Q1	22.Q2	22.Q3	22.Q4	23.Q1
ITL pöördumine									
Teenusepakkujate analüüs									
Teenusepakkujate tehnilised arendused									
EN16931 kasutuses									

Palume Rahandusministeeriumi tagasisidet meie ettepanekule. Oleme valmis oma ettepanekut täiendavalt selgitama ning Rahandusministeeriumiga e-arveldamise Euroopa standardile ülemineku küsimusi arutama.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Jüri Jõema
Tegevjuht

Keilin Tammepärg, keilin.tammeparg@itl.ee